

Constantin PARASCHIVESCU

CAPȘA LA PIETRICICA

Nerăsfățat cu invitații la premiere și festivaluri la Piatra Neamț, am fost puțin surprins de invitația actuală la premiera unui spectacol muzical. Despre care am aflat din presă că ar fi vorba de „C. Tănase din nou pe scenă”. La drum, deci, că aerul proaspăt al Pietricicăi ne înviează pe orice vreme. M-a nedumerit inițial ora diferită de plecare, anunțată pentru cronicari la 8 (prezenți toți), pentru prieteni, copii și „căței” (la propriu) la 8,30 și chiar nouă fără un sfert. Dar pe drum am început să tremurăm, într-un autobuz înghețat, ceea ce ne-a mai tăiat elanul și le-a făcut pe respectabilele doamne Alice Georgescu și Natalia Stancu să coboare după o oră, pentru a se întoarce cu auto-stopul. După trei ore, se semnaleză și o defecțiune, care, remediată cu un șomoioag aprins, readuce pe țevă ceva din aerul cald care

ne-a lipsit și făcea suportabilă deplasarea. În fine, Pietricica, în falduri de nea, ne salută ospitalier.

Titlul spectacolului e inspirat din Eminescu, *Toate-s vechi și nouă toate*. Tănase pe scenă? Nu, doar textele lui din revistele de la „Cărăbuș” din anii '20-'40, cu percutantă actualitate și astăzi pentru că ele exprimă oful cetățeanului de rând față de privațiuni de tot felul și condiții împovărătoare de trai. Decorul și costumele s-au schimbat, personajele sunt altele, dar contextul e același, cu moravurile pervertite, demagogia guvernanților care promit bunăstare și o produc pentru ei înșiși, carierism, ipocrizie și tot ce mai întâlnim azi la tot pasul vremii noastre împiedicate. Un gând mai vechi al regizoarei Felicia Dalu, care a mai realizat un spectacol pe asemenea texte la T.N.B., *București, cuibușor de... vijelii*, „un

Scenă din spectacol

gând care s-a putut materializa deplin la Piatra Neamț – mărturisește dânsa –, cu un decor serios, o trupă completă, personaje mai multe“. Într-adevăr, decorul (Ioan Murariu) ne înfățișează fațada cafenelei Capșa, cu mesele afară, trupa numără vreo cincisprezece persoane, în majoritate tinere, care se străduiesc să cânte și să danseze în ritmul impus – alert, vioi, aproape fără răgaz de-o răsuflare. Regizoarea creează compoziții coregrafice diverse, cu miez tematic, domni și demoazele se exprimă cu exuberanță de cabaret, cântă cu sânge pe o muzică inspirat aranjată de George Marcu (uneori cu umor ingenios, ca freneticul cazacioc din „Putearea“), costumele Lizei Panait au fantezie coloristică. Se cuvine apreciată prestația sigură și aproape neîntreruptă a tânărului pianist Johannes Raimund Onesciuc. Predomină tonurile acute și o anumită precipitare,

în dauna unei nuanțări față de care nu știu de ce regizoarea s-a arătat sceptică. Momentele cele mai bune au fost, totuși, cele interpretate cu știința efectelor de Cornel Nicoară, Tudor Tăbăcaru (excelent) și tânărul Traian Grigoriu. Iar nostalgia *elitei* de la Capșa, pe care Cornel Nicoară o evoca în foaia-program („o lume a spiritului... Asistam aproape fără să respir la dueluri verbale extraordinare“), parcă o împărtășim și noi...

Teatrul Tineretului din Piatra Neamț: Toate-s vechi și nouă toate, un spectacol muzical de Felicia Dalu. **Muzica:** George Marcu; **costume:** Liza Panait; **decor:** Ioan Murariu; **acompaniament muzical:** Johannes Raimund Onesciuc. **În distribuție:** Mircea Cătănescu, Gabriela Crișu, Victor Giurescu, Dan Grigoraș, Traian Grigoriu, Gina Gulai, Dorina Harangus, Ecaterina Bătu, Constantin Lupescu, Lucreția Mandric, Olimpia Mălai, Florin Mircea jr., Cornel Nicoară, Vasilica Oncioaia, Tudor Tăbăcaru. **Premiera:** 12 ianuarie 2002.

Riscuri asumate

Povestea cândva fostul meu profesor, un reputat critic, că în cadrul unui festival internațional a asistat la un spectacol de la care pleca lumea din sală. Indignată. Când a rămas numai el singur, interpretul principal l-a apostrofat vehement, cerându-i să plece (naibii!) ca toți ceilalți, ca să-și poată încheia reprezentația. N-a cedat, a mai primit zece minute sudălmile, apoi, după ce a cedat disprețuitor protagonistul, s-a dus la cabină, l-a felicitat și l-a întrebat de ce nu a întrerupt spectacolul când a văzut că pleacă lumea din sală. Răspuns: „Câtă vreme mai e un spectator în sală, înseamnă că n-am jucat degeaba!“. Și – adăuga criticul –, tocmai acel spectacol a fost premiat de juriu.

Pentru noutate. Pentru îndrăzneala riscului. Pentru curajul de a înfrunta așteptările cu un mod provocator de expresie teatrală, care răstoarnă criteriile tradiționale. Mi-am reamintit povestea ascultându-l, la masa rotundă organizată la Sibiu pe tema „teatrul riscului“, pe regizorul ucrainean Andryi

Zholdak rezumându-și astfel metoda de lucru cu actorii: „du-te acolo, nu știu unde... adu aia, nu știu ce...“. De la celebrul „fă ca mine“, o întreagă istorie a artei interpretative, iată, trecând prin principiile secolului anterior de sinceritate a trăirii, exprimare a ideilor, metaforă vizuală, esențializare etc. Acum se concentrează într-un minut un cod de semne multiple pe care de-abia ai răgazul să-l descifrezi, o plenitudine de imagini și planuri simultane de joc pe care nu poți s-o cuprinzi în întregime. Ca viața intensă de astăzi, zice regizorul. Și m-am gândit la spectatorii care au părăsit sala la Festivalul Național de Teatru când s-a jucat *Idiotul*, pe care nu l-am văzut. Îndreptățit, poate. Dar dincolo de indignare, poate era un sâmbure de expresie provocatoare ce se cere descifrat. Măcar în parte. În motivații.

La spectacolul *Pilafuri cu parfum de măgar*, creat de Silviu Purcărete, un cor de fete rostește ceva la rampă, pe un pat din fundal se tânguie imobilizat Angel Rababoc, Diana Văcaru-Lazăr îl plesnește să tacă, Virgil